

NCNA-ovo istraživanje – Sažetak

Sadržajne i didaktičke potrebe u sustavima mjerenja kompetencija za izbjeglice i tražitelje azila

Omogućio Fachhochschule des Mittelstands

Staatlich anerkannte, private
**Fachhochschule des
Mittelstands (FHM)**

Naslov projekta: „Novi izazovi – novi odgovori“:

Modeli priznavanja kompetencija na temelju europskog sustava bodovanja u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (ECVET) i uključivanja na tržište rada migranata i izbjeglica u Europi”

Akronim projekta: NCNA

Broj projekta: 2016-1-AT-01-KA202-016667

Ovaj projekt financiran je uz potporu Europske komisije. Ovo izdanje odražava samo stavove autora te se Komisija ne može smatrati odgovornom ni za kakvu moguću upotrebu ovdje sadržanih informacija.

Sažetak NCNA-ova istraživanja

Evaluacija sljedećih rezultata temelji se na 216 upitnika iz sedam zemalja. U svakoj od zemalja partnera pet stručnjaka iz drvne, metalske industrije, građevinarstva, turizma i turističke djelatnosti te društvenih organizacija zamoljeno je da daju svoje mišljenje o zahtjevima integriranja izbjeglica ili tražitelja azila. Uz ovu kvantitativnu istraživačku metodu, kroz partnerstvo su provedena 72 intervjua s izbjeglicama / tražiteljima azila. Detaljna analiza sažetka svakog intervjua kao i temeljito tumačenje rezultata uključeni su u istraživanje za NCNA-ov projekt koji je pripremio Fachhochschule des Mittelstands. U nastavku možete pronaći pregled ciljanih skupina stručnjaka baziranih na partnerstvu.

Stručnjak Partner	Drvna industrija	Metalska industrija	Građevinarstvo	Turizam	Društvene o. / Drugo	Bez komentara o profesiji
DE	3	3	3	4	18	-
FI	1	2	2	1	7	15
UK	6	5	8	7	9	-
IT	-	2	2	7	19	-
HR	2	4	3	5	13	-
AT	5	8	6	4	12	-
SI	6	1	5	9	9	-
Ukupno	23	26	28	36	87	16

U ovom sažetku fokus je stavljen na objedinjavanje i generalizaciju prethodno prikupljenih materijala i rezultata. Najprije je napravljen pregled intervjua i perspektiva izbjeglica i tražitelja azila, a zatim su rezultati uspoređeni s rezultatima provedenih anketa. Usporedba stajališta (s jedne strane izbjeglica / azilanata i s druge strane potencijalnih poslodavaca i dionika tržišta rada i njegovih politika) bit će radna osnovica za kreiranje priručnika, odnosno modela mjerenja kompetencija i potreba ciljane skupine NCNA projekta.

Kratak pregled najvažnijih aspekata iz intervjua

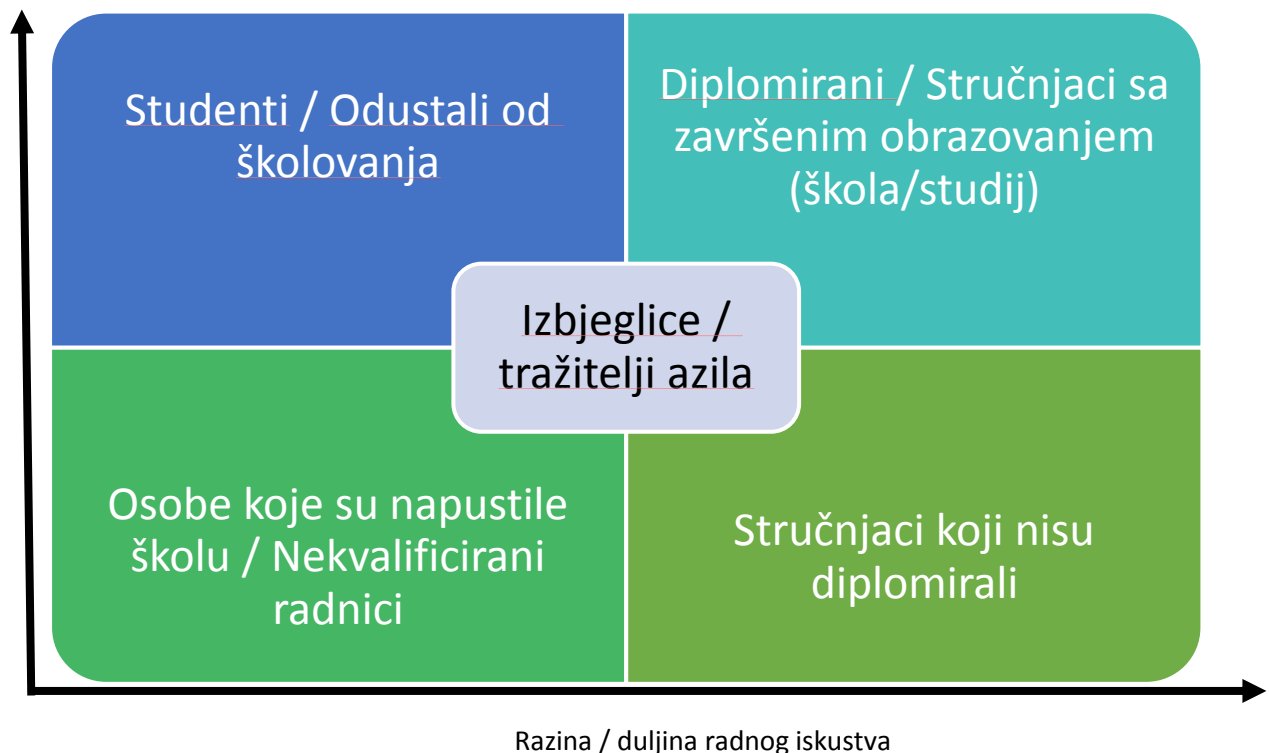
Razina kvalifikacije izbjeglica i tražitelja azila

Neovisno o zemlji podrijetla izbjeglica / tražitelja azila, vidljive su brojne paralele u usporedbi s europskim obrazovnim sustavom. Posebice su ispitanici iz Sirije pokazali potencijal visokokvalificiranog osoblja u zemljama prihvata, čim nadiđu jezične barijere. Brojne izbjeglice već imaju fakultetsku diplomu ili odslušano nekoliko semestara na svojim studijima. Nažalost, uglavnom zbog nepovoljnih životnih prilika (rat) nisu mogli dovršiti svoje studije, ali su maturirali. Stoga se ova ciljana skupina čini dobro pripremljenom za tržište rada (ovisno o području studiranja) te djelomično ima prethodno radno i/ili čak rukovoditeljsko iskustvo.

Maturanti i osobe koje nisu diplomirale i nemaju radnog iskustva, druga su velika ciljana skupina među izbjeglicama i tražiteljima azila u intervjuima provedenima tijekom istraživačke faze NCNA-ova projekta. U svojim su se domovinama školovali manje ili više redovito, Tijekom ovog perioda većina ih je stekla i određeno radno iskustvo i praktična znanja u lokalnim i obiteljskim tvrtkama. Ipak, nisu bili uključeni u obrazovni sustav ili strukovno osposobljavanje temeljeno na europskim standardima ili perspektivama. Proces učenja uglavnom se odvijao na neformalne načine.

Usto, nisu sve izbjeglice / tražitelji azila čak ni bili dijelom obrazovnog sustava u svojoj domovini. Nije važno je li razlog za to nedostatak financijskih resursa ili su etnička ograničenja uzrokom tog nedostatka. Intervjui su također pokazali da se još jedna ciljana skupina obrazovala, ali nije mogla diplomirati ili čak ni završiti školu te su članovi te skupine relativno rano u životu krenuli na tržište rada. Stoga ti sudionici ne raspolažu s usporedivim školskim obrazovanjem, a njihova se postignuća učenja ne mogu lako procijeniti. Daljnja edukacija i strukovno osposobljavanje bili su usmjereno na procese neformalnog učenja – sudionici su sposobnosti usvajali kopiranjem drugih i prilagođavanjem drugima.

Posljedično, intervjuirane izbjeglice / tražitelji azila mogu se podijeliti u četiri skupine:

Ove četiri skupine mogu se klasificirati na temelju svojih pojedinačnih razina kvalifikacije kao i na temelju ukupne duljine njihova radnog iskustva. Mogu se okarakterizirati kako slijedi:

- 1) Osobe koje su napustile školu / nekvalificirani radnici: Ovi sudionici nikada nisu imali priliku biti integrirani u kontinuirano obrazovanje. Možda su bili prisiljeni napustiti domovine prije mogućeg završetka školovanja. Većina članova ove ciljane skupine već je radila u lokalnim poduzećima još "od malih nogu". Stoga su naučeni na neformalno učenje i učenje kroz rad.
- 2) Studenti / odustali od školovanja: Ove izbjeglice / tražitelji azila maturirali su, čak su i krenuli na studij u svojim domovinama. Imaju malo praktičnog radnog iskustva. Stoga traže mogućnosti da se postupcima procjenjivanja njihovo prethodno akademsko obrazovanje prizna u njihovoj novoj zemlji.
- 3) Stručnjaci koji nisu diplomirali: Članovi ove ciljane skupine imaju nekoliko godina radnog iskustva te su naučeni na težak rad. Nisu mogli završiti svoje školovanje (zbog brojnih različitih razloga), a školski obrazovni sustav napustili su prije više godina. Ova ciljana skupina traži načine kako se vratiti u svoje radno okruženje. Ove izbjeglice/tražitelji azila žele nastaviti

s radom u nekoj od djelatnosti u kojima već imaju iskustva. Budući da su naučeni neformalno učiti, mogu se, ako je to potrebno, prilagoditi i novim područjima rada.

- 4) Apsolventi i stručnjaci sa završenim obrazovanjem (škola/studij - diplomirani): Članovi ove ciljane skupine dobro su pripremljeni za tržište rada. Izbjeglice / tražitelji azila maturirali su i/ili diplomirali. Nadalje, ovi su sudionici samostalno radili u svojim pojedinačnim područjima rada, a ponekad su čak bili i rukovoditelji i imali odgovornosti odlučivanja. Ovoj ciljanoj skupini potrebni su postupci procjene kako bi se njihove akademske i profesionalne karijere priznale u novoj zemlji. Međutim, potrebni su im specijalistički tečajevi, poput pravnih ili IT tečajeva, kako bi ovladali tehničkim terminima na novom jeziku.

Posljedično, za ove se četiri ciljane skupine trebaju razviti različite ponude koje oblikuju proces integracije na različite načine, ovisno o skupini. Budući da sudionici imaju prilično različite razine kvalifikacija, mora se utvrditi za koju se ciljanu skupinu treba razviti NCNA model.

Neformalno učenje i formalna prijava

Strukovne kvalifikacije uglavnom su stečene neformalno u zemljama podrijetla. Znanja, vještine i kompetencije neformalno se usvajaju praktičnim zadacima. To je jaka strana izbjeglica / tražitelja azila: vještine važne za struku naviknuli su se usvajati neformalnim učenjem. Usto, s tim su se postupkom učenja susreli i tijekom svojeg obrazovanja. Razredi i skupine u školi imali su između 30 i 40 učenika, stoga su naviknuti na učenje u skupinama i jedni s drugima. Oba ta čimbenika mogu se iskoristiti za integraciju na tržište rada.

Neformalno učenje također znači da u većini slučajeva nema ni potvrda/svjedodžbi ni službenih izvješća, uz pomoć kojih bi se procijenila razina prethodnih profesionalnih iskustva izbjeglica / tražitelja azila. Brojni sudionici izjavili su da ne razumiju svrhu takvih dokumenata. Oni su naviknuti na zapošljavanje samo nakon kratkog razgovora s odgovornom osobom te rade svoj posao nakon što im se pokaže kako. Proces zapošljavanja, kako se provodi u Europi (što uključuje pismo namjere, životopis, potvrde ili motivacijsko pismo), vrlo je sličan među zemljama. Unatoč tome, izbjeglice / tražitelji azila uglavnom nisu otprije upoznati s tim postupkom i ponekad zaista ne razumiju taj formalni čin prijavljivanja za radno mjesto. To je tek prvi problem koji moraju nadići u sklopu procesa integracije i u kojem mora postojati neki oblik osvješćivanja ovog procesa.

Istovremeno, zemlje domaćini suočene su sa zadatkom pronalaska postupka procjene koji se temelji na različitim kriterijima, a koji bi mogao primjereno mjeriti i procijeniti prethodna iskustva izbjeglica / tražitelja azila. Taj postupak mora uzimati u obzir razlike među ciljanim skupinama (studentima je potrebna drugačija potpora od one koja se nudi osobama koje su napustile školu). Stoga se i oblici i metode učenja moraju prilagoditi obrazovanju sudionika. U brojnim slučajevima formalni zahtjevi ili dokumenti jednostavno nisu dostupni ili su se izgubili tijekom bijega. Stoga je potrebno naći način i izvan standardiziranih birokratskih postupaka.

Kompetencije izbjeglica / tražitelja azila

Samoprocjena koja se odnosi na njihove profesionalne kompetencije, dala je različite rezultate među sudionicima. S jedne strane, pitanja koja su se ticala te teme u intervjuima su, ovisno o nivou znanja jezika, različito razumijevana među sudionicima (jezična barijera). S druge strane, zanemari li se jezična barijera, bilo je očigledno da sudionici nisu naviknuti samoprocjenjivati vlastite kompetencije, vještine ili znanje. Zbog procesa neformalnog učenja često intervjuiranim osobama nije ni samima bilo jasno što sve zapravo znaju i za što su osposobljeni. Manifestacija ili standardizacija znanja dosad nije bila potrebna pa je sudionicima teško govoriti o svojim postignućima ili ih procjenjivati. Klasifikacija vlastitih vještina u kvalifikacijski okvir predstavlja im vrlo težak zadatak.

No, budući da je samoprocjena kompetencija važan preduvjet stjecanja autonomije i neovisnosti, potrebno je razviti instrumente i mogućnosti samoprocjene sudionika.

Neovisno o tome, tijekom intervjua s izbjeglicama/trražiteljima azila postale su očite i druge kompetencije koje sami vjerojatno nisu percipirali. Sudionici imaju iznimno razvijenu **kompetenciju prilagodbe** na nove situacije. Ta kompetencija rezultat je nepovoljnih uvjeta i uglavnom se temelji na iskustvima tijekom njihova bijega iz zemlje porijekla, a mjere integracije se svakako trebaju temeljiti na ovoj kompetenciji.

Sudionici često izvješćuju o svojim različitim profesionalnim i privatnim iskustvima iz zemalja kroz koje su prošli tijekom bijega. Profesionalna iskustva koja su rezultat toga potječu i iz različitih područja rada. U skladu s time, njihova područja rada i iskustva koje su stekli nisu uvijek jednaka niti imaju veze s ranijim iskustvima (npr. rad u hotelu, potom na zidarskim poslovima pa onda poslovi zavarivanja). Izbjeglice / tražitelji azila uvijek su bili prisiljeni prilagođavati se novim okruženjima kako bi osigurali svoje preživljavanje i zato su grabili svaku priliku za rad. Dodatno, pokazuju snažnu volju da se integriraju i motivaciju da samostalno rade i zarađuju za život.

Okolina koja se stalno mijenja i neprestano nove situacije rezultiraju i **višom socijalnom kompetencijom** izbjeglica / tražitelja azila. Više socijalne komponente u životu izbjeglica / tražitelja azila postaju očigledne ne samo zbog neformalnog stjecanja i učenja znanja, vještina i kompetencija. Učenje od drugih smatra se normalnim procesom. Razmjene s drugima, neovisno o tome poznaju li ih, uvijek su temelj ovog procesa. Sudionici u intervjuima trudili su se pokazati svoje najbolje strane, bili su jako komunikativni i spremni raditi s drugim ljudima.

Istodobno, uvijek su ovisili o ljudima koje su susreli tijekom svojeg bijega. Morali su se prilagoditi različitim ljudima kako bi dobili posao i preživjeli i zato imaju socijalnu kompetenciju koju zemlje domaćini mogu zabilježiti i izmjeriti na samo nekoliko ograničenih načina. Nažalost, postoji još jedna indikacija vezana za ove uvjete, a to je da su brojne izbjeglice / tražitelji azila traumatizirani posljedicama i načinom bijega iz svojih domovina. Europska civilizacija jednostavno ne može pojmiti i u potpunosti razumjeti takve situacije. **Socijalna kompetencija svakog pojedinca stoga uvijek ovisi o samom pojedincu te je u većini slučajeva ta kompetencija uvjetovana** željom za preživljavanjem.

Općenito se izbjeglice/trražitelji azila naviknu na različita socijalna okruženja kroz procese neformalnog učenja. Čak ih i vlastite kulturne pozadine više oblikuju sa socijalnoga gledišta jer su uglavnom živjeli sa širom obitelji ili su djelovali unutar većih skupina.

Očigledna je i u svakom slučaju presudna kompetencija izbjeglica / tražitelja azila koja se odnosi na prilagodbu novoj jezičnoj sredini u zemljama domaćinima. **Individualna jezična kompetencija** prezentirana je u intervjuima i predstavlja jedan od temeljnih aspekata u pogledu integracije na tržište rada. Sve izbjeglice / tražitelji azila jezičnu su kompetenciju opisali kao ključnu u procesu integracije. Napredak pojedinaca u učenju uglavnom ovisi o njihovim prijašnjim navikama učenja. Stoga se stjecanje jezične kompetencije mora promatrati uzimajući u obzir njihovo prethodno obrazovanje. Imajući to u vidu, intervjuirane su osobe ipak napomenule da pohađanje samo tečaja jezika u zemlji domaćinu nije dovoljno. Jednako tako, drugi bi europski jezici trebali biti dio procesa učenja kako bi se povećala mogućnost integracije na tržištu rada.

Jezična kompetencija i dalje je najvažnija osnovna kompetencija koja izbjeglicama / tražiteljima azila omogućuje pristup tržištu rada. Iako nije jedina kompetencija, neosporno je riječ o jedinom od važnijih pokazatelja uspješne integracije.

Procjena prethodno stečenih kompetencija / iskustava učenja

Kao što je prethodno navedeno, čini se da je jezična kompetencija jedini instrument koji izbjeglicama / tražiteljima azila pomaže u njihovoj integraciji na tržištu rada. Tečajevi jezika uvijek su minimalna osnova na temelju koje slijedi dodatna potpora. Sve intervjuirane osobe slažu se u sljedećemu: jezične se barijere moraju prijeći kako bi se pojedinac uspješno integrirao na tržištu rada.

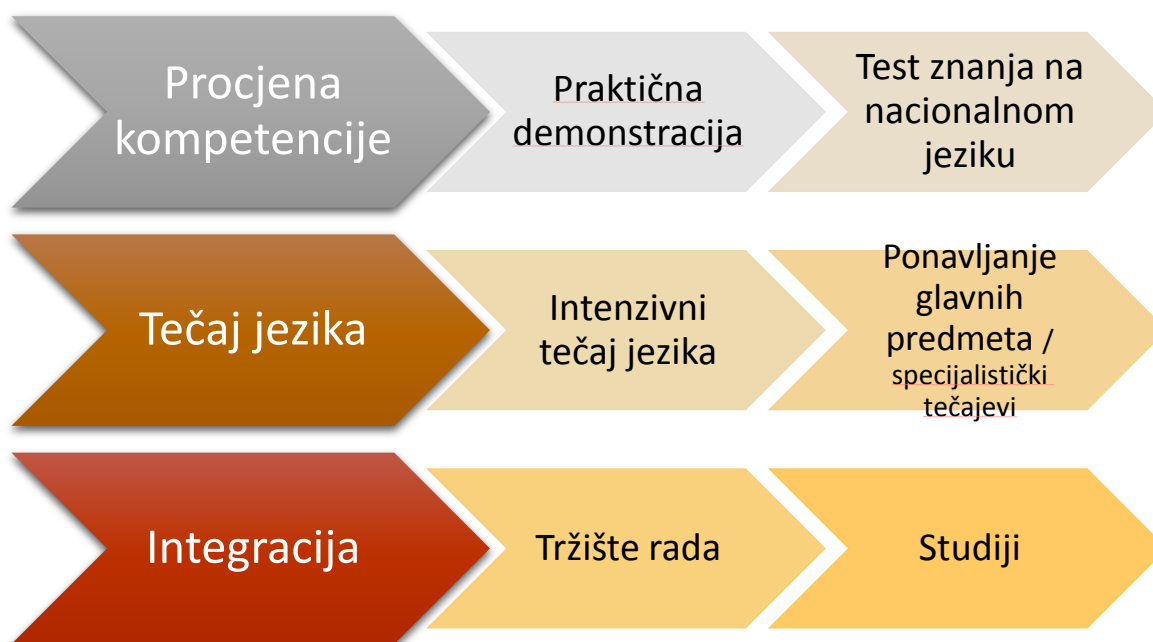
Osim toga, izbjeglice / tražitelji azila smatraju da su praktični testovi dodatan korak u tom smjeru jer ih smatraju najkorisnijim metodama procjene prethodno usvojenih kompetencija, vještina i znanja. Praktična demonstracija pokazuje što su sposobni učiniti u slučaju kad im nedostaju jezične vještine.

No, i u ovom slučaju postaje očigledno prethodno obrazovanje i posljedično tome razlike među izbjeglicama / tražiteljima azila. Studentima ili diplomantima teško je pokazati koliko znaju bez jezičnih vještina. Oni poznaju teoretske osnove općih školskih predmeta poput biologije, kemije, fizike ili matematike. Nedostaje im prijevod na jezik zemlje domaćina., ali znanje imaju. Ovdje problem leži u priznanju njihova prijašnjeg uspjeha jer se znanje ne može pokazati bez jezičnih vještina. U slučaju matematike, formule se mogu riješiti bez jezika, no takvo rješenje neće funkcionirati u slučaju biologije ili kemije jer je jezična prepreka ogromna.

Kad je riječ o strukovnim djelatnicima i nekvalificiranim radnicima, praktična demonstracija predstavlja jedinu mogućnost da pokažu svoj iskustvo. Brojne intervjuirane osobe radile su kao vozači u svojim domovinama. Za to im je zanimanje potrebna nova vozačka dozvola jer se prometni sustavi iznimno razlikuju.

IT stručnjaci i odvjetnici trebaju pak trebaju posebne tečajeve kako bi naučili tehničke pojmove i aspekte specifične za određenu zemlju (IT jezik, zakonodavne tekstove itd.). Ponovno, temelj je tečaj jezika koji obuhvaća specijalističke pojmove u području zanimanja. Trebao bi obuhvaćati i tečaj pisanja s pomoću europske tipkovnice jer su brojni ispitanici upotrebljavali samo tipkovnice s perzijskim ili arapskim jezikom.

Potporne mjere za brzu i uspješnu integraciju

Neke izbjeglice / tražitelji azila jasno su navele prijedloge kako podržati proces integracije na tržištu rada. Temelj čine tečajevi jezika kojima bi se trebale minimizirati jezične barijere u pojedinim

zemljama domaćinima. No, ponude takvih tečajeva jezika ne bi trebale uvijek biti uključene samo u školske tečajeve. Takva nastojanja uspješna su samo ako se uz redovite školske tečajeve nude i zasebni dodatni tečajevi jezika.

Različiti formati, npr. tečajevi ili mentori blisko povezani sa stažiranjem, smatraju se primjerenim metodama stjecanja jezičnih vještina i stručnog iskustva u novim domovinama. Većina izbjeglica / tražitelja azila žele nastaviti raditi u onim područjima u kojima su i prije radili. Kao što je navedeno, treba im neka vrsta specijalističkih tečajeva kako bi stekli najvažnije tehničke vještine na jeziku zemlje domaćina. Nakon toga bi se stažiranjem priviknuli na radne uvjete karakteristične za tu zemlju. U tom se trenutku otvara još jedan aspekt koji se tiče sigurnosnih i zdravstvenih propisa koji su vrlo različiti u zemljama porijekla izbjeglica / tražitelja azila i prihvatnim zemljama, a koje se moraju uzeti u obzir kod primanja u radni odnos.

Budući da se procesi traženja zaposlenja u različitim zemljama domaćinima također poprilično razlikuju u odnosu na njihovu domovinu, izbjeglicama / tražiteljima azila potrebna je potpora i u procesu traženja posla i prijave za posao. Izbjeglice / tražitelji azila smatraju da je koristan format vodiča u kojemu ih mentori savjetuju o koracima koje trebaju poduzeti te koji im također nude potporu u tom procesu. Fokus bi trebao biti na traženju zaposlenja ili odgovarajućeg poduzeća te na samoj prijavi, kao i na radnim uvjetima i propisima. Mentori ili tečajevi integracije trebali bi izbjeglicama / tražiteljima azila pomoći da lakše prevladaju svakodnevnicu i promjenjive uvjete života.

Još jednom, za različite se skupine izbjeglica / tražitelja azila moraju se primijeniti različita rješenja i prijedlozi. Diplomirane osobe, studenti ili osobe koje su napustile školu prvenstveno traže načine priznavanja njihovih akademskih i školskih postignuća. Nasuprot tome, stručnjaci traže načine kako ponovno raditi u svojem polju. U ovom je trenutku potrebno napomenuti da je većina ispitanika već uključena u određene programe integracije i na neki način već imaju koristi od različitih potpora.

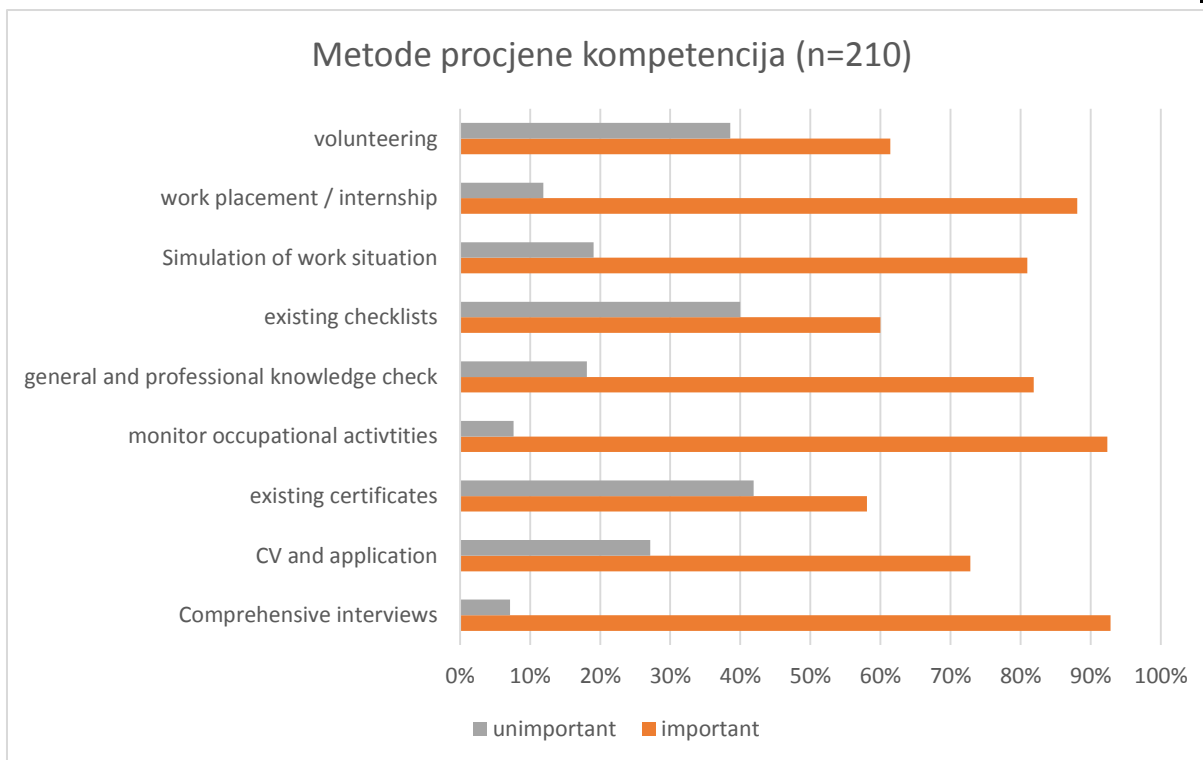
Kratak sažetak najvažnijih rezultata istraživanja stručnih dionika (upitnici)

Mogućnosti procjene kompetencija izbjeglica / tražitelja azila

Općenito, svi ispitani stručnjaci zemalja domaćina već se pokušavaju prilagoditi izazovima integracije izbjeglica / tražitelja azila na tržištu rada. Brojni ispitanici već zapošljavaju ciljanu skupinu u svojim poduzećima, prvenstveno kao pripravnike ili privremene radnike, ali i kao zaposlenike na određenim radnim mjestima. Svjesni su da integracija izbjeglica / tražitelja azila djelomično pred njih postavlja drugačije zahtjeve u usporedbi s integracijom migranata prve, druge ili treće generacije. Najveći problem jest jezična prepreka. Bez jezika, uspješna integracija na tržištu rada gotovo i nije moguća jer se zadaci moraju objasniti. Tumači ne mogu biti dostupni u svakom trenutku.

Iako su stručnjaci iz zemalja domaćina suglasni da praktični testovi i prikazi kompetencije pojednostavnjuju proces integracije, smatraju da je jezična kompetencija ključna. U grafikonu u nastavku prikazan je pregled metoda procjene kompetencija. Vrednovali su ih stručnjaci koji su ili već uključeni na tržište rada ili su potencijalni poslodavci:

/Prijevod: Volontiranje, Pronalazak zaposlenja/stažiranje, Simulacija radne situacije, Postojeći kontrolni popisi, Provjera općeg i profesionalnog znanja, Praćenje radnih aktivnosti, Postojeće potvrde, Životopis i prijava, Sveobuhvatni intervjui/

Izvor: vlastiti grafikon.

Ponovno, očigledan je pragmatični pristup rješavanju problema. Praćenje radnih aktivnosti provedeno pod okriljem stažiranja i zapošljavanja, daje stručnjacima mogućnost da utvrde pojedinačne prednosti i vještine izbjeglica / tražitelja azila. Trebalo bi ih kombinirati sa sveobuhvatnim intervjui. Potvrde ili kontrolni popisi korisni su i samo na ograničene načine služe svrsi i nude manje informacija o pojedinačnom radu izbjeglica / tražitelja azila.

Prepreke za uspješnu integraciju

Stručnjaci smatraju da su kulturne i vjerske prepreke manje ključne od već navedenih tečajeva jezika. Poduzeća procjenjuju izbjeglice / tražitelje azila jednako kao i ostale kandidate – važne su snage i slabosti, a ne njihovom porijeklo. Vjerske prepreke poduzećima ne igraju veliku ulogu. No, ako izbjeglice / tražitelji azila dolaze iz islamskih škola ili iz drugačijih vjerskih obrazovnih sustava, najprije bi trebali pohađati tečaj za integraciju, kao i drugi imigranti.

Jezik je i dalje jedina ključna kompetencija koja omogućuje integraciju. Snage i slabosti pojedinca bi idealno trebale biti vidljive neovisno o jezičnim vještinama. No, to je teško ostvarivo u praksi. Priručnik za NCNA model stoga bi trebao procjenjivati neformalno naučene kompetencije, ne fokusirajući se previše na jezične vještine.

Konkretna moguća rješenja za proces integracije

Stručnjaci u zemljama partnerima već su naveli da postoje različite ponude za uspješnu integraciju izbjeglica / tražitelja azila. Ispitanici iz socijalnog sektora posebice su uključeni u posebne procjene za

izbjeglice / tražitelje azil te podupiru obje strane radi uspješne obostrane integracije. Trenutačno postoji nekoliko rješenja za različite ciljane skupine:

Ciljne skupine: Studenti / Odustali od školovanja / Osobe koje su napustile školu:

Samo u Njemačkoj tijekom posljednjeg zimskog semestra na visokoobrazovnim ustanovama održano je 24 000 individualnih savjetovanja za izbjegle studente. To je dvostruko više nego u prethodnoj godini. Ukupno je na stručne studije u Njemačkoj upisano 1 140 izbjeglica / tražitelja azila¹. Savjetovanje u svim zemljama partnerima može koristiti studentima koji žele nastaviti ili započeti svoj studij. Postoje i različiti program reintegracije u studije, što pokazuje sljedeći primjer:

Studenti koji žele nastaviti svoj studij mogu se upisati u takozvani „Studienkolleg“ – kolega na studiju. Općenito, riječ je o jednogodišnjem programu pripreme kako bi se studentima omogućilo studiranje na sveučilištu ili drugim visokoobrazovnim ustanovama. Tijekom te godine pohađaju intenzivan tečaj jezika na kojemu će sudionici postići jezičnu razinu C1 (prema CEFR-u). Dodatno, pohađaju tečajeve svojih nekadašnjih školskih predmeta (općenito se radi o matematici, biologiji, kemiji i fizici). Nadalje, program se nudi u trima različitim područjima: ekonomiji, tehnici i medicini. Nakon uspješnog završetka programa, sudionici mogu studirati. Kako bi svoje studije nastavili na višoj razini, moraju proći procese pojedinačnog priznavanja.

Ciljne skupine: Radnici / Stručnjaci

Usporedno s ostalim ciljanim skupinama, i za profesionalce i za radnike postoji nekoliko programa potpore. Crveni križ u brojnim europskim zemljama nudi potporu u obliku prvog prihvata i tranzitnih prihvatnih centara, ali i tečajeve integracije. Organizacije koje zastupaju poduzeća, poput gospodarskih i industrijskih komora ili obrtničkih komora, nude prve integracijske tečajeve u suradnji sa zavodima za zapošljavanje. Te se mjere oslanjaju na praktične testove i pokazivanje vještina izbjeglica / tražitelja azila. Na taj način izbjeglice / tražitelji azila brže i lakše će dobiti potvrdu svojih kompetencija u određenim djelatnostima te nastaviti raditi u područjima rada u kojima imaju prethodnog iskustva.

Gospodarstvo je već sposobno ponuditi uspješne specifične integracijske mjere. No, potreban mu je model priznavanja neformalno stečenih vještina učenja i profesionalnih vještina kako bi se brže utvrdila učinkovitost izbjeglica / tražitelja azila. Samim izbjeglicama / tražiteljima azila potreban je takav model kako bi mogli pokazati što sve mogu. Zapravo, to bi izbjeglicama / tražiteljima azila također trebalo pomoći pri vlastitoj samoprocjeni.

Ciljna skupina: Kandidati /mladi stručnjaci / osobe koje započinju svoju karijeru

Mentorstvo bi moglo pojednostavniti proces prijave jer mentori pružaju potporu izbjeglicama / tražiteljima azila u njihovoj potrazi za poduzećima ili poslovima, a mogu im pomagati i u samom postupku prijave. U tom segmentu Europska unija već nudi nekoliko instrumenata koji se mogu upotrebljavati u ovom procesu. Europski instrumenti transparentnosti iz 2009. primjenjuju se radi standardizacije i objedinjavanja priznavanja vještina, znanja i kompetencija diljem Europe. Europski sustav bodovanja u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (ECVET) može pružiti potporu

¹ Njemačka rektorska konferencija (31. 3. 2017.), objava za medije: „HRK befragt Hochschulen zur Integration von Geflüchteten: Deutliche Erfolge und neue Herausforderung.“ Dostupno na internetu: <https://www.hrk.de/presse/pressemitteilungen/pressemitteilung/meldung/hrk-befragt-hochschulen-zur-integration-von-gefluechteten-deutliche-erfolge-und-neue-herausforderung/>.

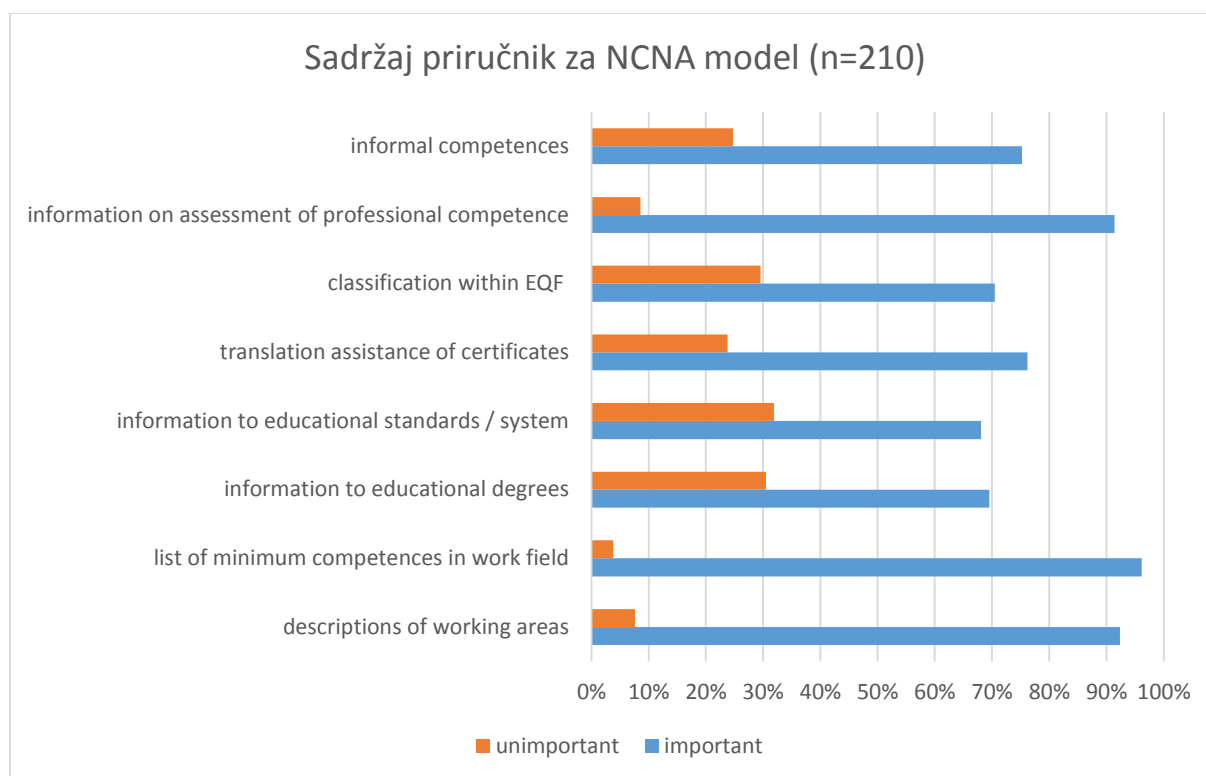
izbjeglicama / tražiteljima azila u procjeni prethodnih iskustava u neformalno naučenih vještina, znanja i kompetencija².

Za procjenu jezičnih vještina izbjeglica / tražitelja azila posebice je koristan Zajednički europski referentni okvir za jezike (CEFR). Europski kvalifikacijski okvir (EQF) također pomaže pri uspoređivanju različitih iskustava u prethodnom obrazovanju te na njega treba obratiti pozornost.

Dodatne informacije o tim instrumentima daje Europska komisija ili se mogu pronaći u različitoj literaturi, primjerice, u priručniku „HR across Europe: Modern HR Management with ECVET and European Transparency Instruments”³. Ti instrumenti nude prvo rješenje za procjenu kompetencija izbjeglica / tražitelja azila s pomoću ishoda učenja.

Zaključci za priručnik za NCNA model

Gospodarstvo prije svih treba informacije o tome kako se pojedinačne kompetencije izbjeglica / tražitelja azila mogu procijeniti ukoliko ne postoje nikakvi formalni dokumenti koji to dokazuju. Neki od postupaka kako to saznati jesu stažiranje i profesionalno praćenje. Posljedično, potrebno ih je razviti kao modele prepoznavanja kako bi se mogli donijeli zaključci o prethodnom procesu neformalnog učenja te ranijim iskustvima izbjeglica / tražitelja azila. Na sljedećoj slici prikazana je detaljnija raščlamba različitih pristupa koje valja imati na umu u priručniku za NCNA model:

/Prijevod: Neformalne kompetencije, Informacije o procjeni profesionalnih kompetencija, Klasifikacija u sklopu EQF-a, Pomoć pri prevođenju potvrda, Informacije o obrazovnim standardima / sustavu, Informacije o obrazovnim stupnjevima, Popis minimalnih kompetencija u području rada, Opisi područja rad/

Izvor: vlastiti grafikon.

² Cf. Nationale Agentur Bildung für Europa beim Bundesinstitut für Berufsbildung (NA beim BIBB):

<http://www.ecvet-toolkit.eu/>

³ Projektni tim ECVET goes Business (2017.): „HR across Europe. Modern HR Management with ECVET and European Transparency Instruments. A Handbook.“ Graz.

Očigledno je da je popis minimalnih kompetencija u području rada ključan za stručnjake zemalja partnera. Jednako su važni opisi područja rada kao i informacije o metodama procjene profesionalne kompetencije.

Nasuprot tome, informacije o obrazovnim stupnjevima iz domovina izbjeglica / tražitelja azila manje su važne, isto kao i informacije o obrazovnim standardima ili izvornim obrazovnim sustavima ciljane skupine. Unatoč tome, 70 % stručnjaka smatra da bi procjena kompetencija bila od pomoći i korisna za integraciju na tržištu rada. Ta bi klasifikacija trebala biti moguća kroz procjenu neformalnih kompetencija.

Konačno, priručnik za NCNA model mora se fokusirati na određenu ciljanu skupinu izbjeglica / tražitelja azila. Osnova bi trebala biti procjena jezičnih vještina na temelju razina CEFR-a. Potom bi fokus trebalo staviti na procese neformalnog učenja jer su izbjeglice / tražitelji azila bili naučeni na te mjere i sada moraju dokazati svoje vještine, znanje i kompetencije. Stažiranja, praćenja zanimanja kao i simulacija uvjeta rada smatraju se korisnima. Usporedno s time, izbjeglicama / tražiteljima azila treba ponuditi mogućnost da u početku sami razmotre i razumiju svoje snage i slabosti. U tom slučaju mogu pomoći metode davanja povratnih informacija ili slične metode.

Priručnik za NCNA model trebao bi nuditi instrumente i alate s pomoću kojih se mogu vizualizirati naučene i osposobljavanjem usvojene vještine kao i prateće (rezultirajuće) vještine izbjeglica / tražitelja azila. Stvarna procjena trebala bi zatim biti unesena u bazu podataka NCNA projekta. Popisat će se minimalni zahtjevi koje ciljane skupine trebaju zadovoljiti u svakom polju rada. Time će se omogućiti i klasifikacija u Europskom kvalifikacijskom okviru (EQF), a prvi korak u tom pristupu omogućit će alati kao što su ECVET-a i europski instrumenti transparentnosti. Oni, nažalost, ne nude kvalitetne mogućnosti samoprocjene sudionika. Stoga s obje strane valja poraditi na razumijevanju. Tako će se i proces integracije izbjeglica / tražitelja azila pojednostaviti te ga možemo i vizualizirati kako slijedi:

/Prijevod: Procjena kompetencija > Tečaj jezika > Integracija/

Sama procjena kompetencija trebala bi sadržavati praktične testove i savjete o metodama samoprocjene. Pristupi i moguća rješenja mogu se naći u već postojećim modelima, primjerice u modelu gospodarskih i industrijskih komora ili obrtničkih komora.

Idealno bi bilo da se procjena napravi prije tečaja jezika kako bi se potonji sukladno modificirao. Prvi korak stručnjaka trebala bi biti upotreba praktičnih testova i demonstracija. Prilagodba postojećih analiza osobnih značajki i kompetencija, kao što je *Freiburger Persönlichkeitsinventar*, može se primijeniti samo ukoliko je preveden na arapski ili perzijski jezik. Ona nudi prvu samoprocjenu vještina izbjeglica /tražitelja azila te stoga kasnije otvara put integraciji (u tečajevu jezika ili na tržište rada). Potom će praktični tečajevi pokazati vještine ciljane skupine. Takav sustav prepoznavanja i procjenjivanja treba uključiti u priručnik za NCNA model.

Zaključak

Razmatranja unutar ovog istraživanja pokazuju složenost pitanja i problema integracije izbjeglica / tražitelja azila, čak i u iznimno pojednostavnjenom i apstrahiranom pristupu problemu. Obje strane (izbjeglice / tražitelji azila kao i potencijalni poslodavci i dionici aktivni u politici tržišta rada) traže praktične načine za procjenu kompetencija kako bi se pojednostavio ulazak na tržište rada i integracija na njemu. Izbjeglicama / tražiteljima azila prilično je teško razumjeti formalne zahtjeve za integracijom jer potvrde za strukovnim osposobljavanjem nisu tipične u njihovim domovinama. Jednako tako, poduzeća ne mogu ocijeniti potencijal izbjeglica / tražitelja azila ako oni ne mogu primjereno komunicirati.

Stoga je premošćivanje jezičnih prepreka prvi korak prema uspješnoj integraciji na tržištu rada. Trenutačno bi se trebalo moći ocijeniti kompetencije, no to funkcionira samo na materinskom jeziku izbjeglica / tražitelja azila ili uz primjenu praktičnih testova. Ovu komponentu svakako treba uzeti u obzir kod izrade priručnika za NCNA model. U praksi već postoje neki pristupi rješavanju navedenih problema, no treba ih objediniti i tako ih učiniti iskoristivima za sve dionike.

Općenito, ne postoji jedan put pronalaska rješenja za izazove. Mnogo je različitih mogućnosti. Najprije, treba definirati ciljne skupine na koje će se projektni tim NCNA-a usredotočiti u daljnjem tijeku rada. Samo tako moguće je osmisliti specifična i realna rješenja koja su zaista korisna i koja mogu jednako upotrebljavati i dionici i izbjeglice / tražitelji azila. U svakoj skupini postoje individualni pristupi integraciji te bi trebali postojati i različiti instrumenti kojima će se pomagati integracija.

Ova studija samo je temelj za daljnje istraživanje i treba je smatrati početnom točkom za daljnje rezultate projekta NCNA. Riječ je samo o platformi za sve daljnje spekulacije i prijedloge. Pred sobom nema zahtjev da bude dovršena studija jer nalazi nisu reprezentativni u pogledu znanstvenog načina razmišljanja.

